

20. Yüzyıl Felsefesi - 2

1. Yaşam bir akışır. Akıl ve mantık bu akışı kavrayabilecek esneklikte değildir. Akışı kavrama gücü, zekâ ile içgüdü'nün birleşimiyle ortaya çıkan bir yetiyi gerektirir. Bu yeti bizde doğuştan bulunmaktadır ve mutlak bilginin kaynağıdır.

Bu parçadaki görüş aşağıdakilerden hangisine uygundur?

- A) Comte'un pozitivizmine
B) Husserl'in fenomenolojisine
C) Bergson'un entüsyonizmine
D) Wittgenstein'in analitik felsefesine
E) Descartes'in rasyonalizmine

2. Fenomenoloji, gerçek varlığı fenomen olarak değerlendiren bir yaklaşım tarzıdır. Bir varlığı o varlık yapan öz, insana fenomen olarak açılır. Fenomene yani görüngüye aracılaşmak, öz ile doğrudan yüzleşmek anlamına gelir. Fakat buna bazı faktörler engel olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi öze ulaşmada insanı engelleyebilecek baskın unsurlardan değildir?

- A) Kullanılan dil
B) Kültürel çevre
C) Geçmiş yaşantılar
D) Dini inançlar
E) Doğal çevre

3. K. Marx diyalektik materyalizmin en önemli temsilcilerindendir. Başta insan bilinci olmak üzere, her şeyin kökenini maddeye dayandırır. Madde, yapısındaki çelişki'den dolayı hem niceliksel, hem de niteliksel değişime uğrar. Ona göre; varlık ve toplumsal olayların tümü, sözü edilen değişim sürecinin ürünüdür.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Maddi yapılanmalarda oluşacak hatalar değişim sürecini bozar.
B) Düşünce üretmeyen toplumlarda maddi değişim tamamlanmış demektir.
C) Düşüncenin yol göstermediği değişimlerde madde durağanlaşır.
D) Toplumsal olayların nedeni maddenin diyalektik yasalarına bağlıdır.
E) Diyalektik değişim süreci zihinsel olanın maddi olana dönüşmesiyle sonlanır.

4. Yeni Ontoloji, varlığı dört katmanlı gerçeklik olarak ele almaktadır. Bu yaklaşıma göre varlık, bilinçten bağımsız olarak vardır. Dünya, her biri birbirinden ayrı dört katmanın bir araya gelerek oluşturduğu bir bütündür. En alta nesneler, canlılar, sonra ruhlı varlıklar ve en üstte değer üreten insan. En alta fizik, en üstte felsefe vardır.

Buna göre "yeni ontoloji" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dış dünya onu bilenden bağımsız değildir.
B) Varlık, çeşitlilik içeren bir bütündür.
C) İnsan en üst katmanda yer alır.
D) Varlık en alttan üste doğru ilerler.
E) Varlık felsefi bir problemdir.

5. Varoluşçuluk (Egzistansiyalizm), varlığın genel ve soyut çerçevede sorgulanmasını doğru bulmaz. İnsan doğrudan oluştun özne ve somut göstergelerine yönelir. Çünkü insan diğer nesneler gibi değişmez bir özün varlığı değildir; kendi özünü kendisi belirlemek zorunda olan bir varlıktır.

Bu yaklaşıma göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Nesnelerin özünü insan belirler.
B) Evrendeki tek gerçeklik insandır.
C) İnsan koşulsuz özgürlüğe sahiptir.
D) İnsan olmanın özü aynı kalmaktır.
E) İnsanın amacı özneliliği aşmaktır.

6. İnsan ilk önce vardır, sonra şu ya da budur. İnsanoğlu yaşamından başka bir şey değildir. İnsanoğlu eylemlerde bulunmaktan başka bir şey yapamaz. Düşünceleri birtakım tasarımlar, duyguları da girişimlerdir. İstemek de her birimiz evrensel değerler merdiveninin bir basamağını oluştururuz.

Parçaya göre Sartre'in görüşü ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsan evreni sorgular.
B) İnsanı insan yapan yaşamıdır.
C) Var oluşta düşünceler esastır.
D) İnsanın özü tutarlı olmalıdır.
E) Evrensel değerlere göre yaşamak gerekir.

7. Varoluş kendi içinde diyalektik bir sıra izleyen estetik, etik ve dini varoluş olmak üzere üç aşamadan oluşur. "Estetik varoluş" aşamasının en belirleyici özellikleri; duyu deneyinde daima gerçeklik yerine olanaklılığın yeğlenmesi, bir öznenin yaşadığı bölük pörçük deneyimler, ironi ile kuşkuçuluğun yok sayıcı kullanımı ve elden geldiğince can sıkıntısından kaçıştır. "Etik varoluş" ile anlatılmak istenen, dinsel bir yaşam sürdürülürken dâhi edinilmesi olanaklı bir yaşam görüşü ve daha yüksek bir aşama olan "dinsel aşama" ile sınırlandırılmış varoluş aşamasıdır.

Görüşleri açıklanan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dewey
B) Hartmann
C) Sartre
D) Nietzsche
E) Kierkegaard

8. Günümüzde bilgi artışından dolayı insan, var olmanın anlamını unutarak kendi öznel gerçekliğine yabancılaşmıştır.

Verilen ifade aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine ait olabilir?

- A) Egzistansiyalizm
B) Postmodernizm
C) Fenomenoloji
D) Pragmatizm
E) Yeni ontoloji

9. N. Hartmann, tek düze bir varlık alanı üzerinde varlığın sorgulanmasını doğru bulmaz. Bunun için de varlıkları; inorganik, organik, ruhsal, tinsel gibi katmanlara ayırır. Hartmann'a göre varlıkların sınıflandırılması, bir bakıma diğer görüşler için de birbiriyle çatışmayan yaklaşım alanları oluşturacaktır.

Buna göre Hartmann'ın yeni ontolojisi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Karşıt yaklaşımlar arasında uzlaşma alanı oluşturur.
B) Ontolojik düşünceye bilimsel nitelik kazandırır.
C) Varlık konusunu sorun olmaktan çıkarır.
D) Felsefi problemlerin çözümünü kolaylaştırır.
E) Yeni felsefi düşüncelerin oluşmasını önler.

10. Varoluş, dünyada yer kaplamak ya da sadece nefes alıp vermek değildir. Hayvanlar da yer kaplarlar ve nefes alıp verirler. Ama var olmanın ne anlama geldiğini düşünmezler. Bunlar kendinde varlıktır. İnsan ise amacı kendisi olan varlıktır. İnsan istediği kadardır. Bu yüzden de kendisi için varlıktır.

Parçada görüşlerine yer verilen düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kierkegaard
B) Sartre
C) Nietzsche
D) Dewey
E) Hartmann

11. Nietzsche, insana değerlerin yeniden değerlendirilmesi görevini yüklemiştir.

Nietzsche bu görevi yapabilecek insanı aşağıdakilerden hangisi ile ifade eder?

- A) Üst insan
B) Bilge insan
C) Özgür insan
D) Egoist insan
E) Ödeve uyan insan

12. Felsefenin görevi dildeki kavramları çözümlemektir. Bu felsefe anlayışına göre bilime dayanan bilgi doğru bilgidir. Bir bilginin doğru olup olmadığını anlamak için de bilginin analizi gerekir. Bu amaçla bilimin kullandığı önermelerin kuruluşu ve yapısı incelenir.

Verilen görüş aşağıdaki felsefi akımlardan hangisiyle uyumaktadır?

- A) "Gerçekliğin bilgisi mantıksal dil çözümlemeleriyle elde edilir." diyen analitik felsefe
B) "İnsan bilinci nesnenin özünü kavrayarak doğru bilgiye ulaşabilir." diyen fenomenoloji
C) "Olgulara ait olmayan yargılar anlamsızdır." diyen pozitivizm
D) "Bilgi aniden ortaya çıkan içsel bir kavrayışın ürünüdür." diyen entüsyonizm
E) "İnsan doğduğunda zihni beyaz bir kağıt gibi boştur." diyen empirizm

